

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
postmottak@kud.dep.no

Oslo, 30. september, 2011

Uttalelse ang høring om forslag til endringer i åndsverksloven

Generelle betraktninger

Høringen omfatter i hovedsak to problemområder. 1) hvordan sikre rettighetshavere mulighet til å rettsforfølge personer som de mener har bidratt til å tilgjengeliggjøre opphavsrettsbeskyttet materiale på nettet, og 2) etablere løsninger for å hindre brukere av internett å få tak i opphavsrettsbeskyttet materiale som er tilgjengelig på nettet.

Vi synes i det store og hele departementet har gjort en god jobb med å kartlegge og forklare både eksisterende praksis og de fleste følgene av endringene de foreslår. Når det gjelder den første delen er vi enige i at dagens løsning hvor et privat selskap på vegne av rettighetshaverne innehar konsesjon for å ta seg av denne typen saker er uholdbar. En innstramning ved å flytte dette innunder politiet og domstolenes myndighet er nødvendig for å sikre personvernet til brukere av internett. Vi har med andre ord ikke noen store innvendinger mot departementets forslag her, men påpeker at vi synes det er nødvendig at myndigheten legges til domstolene for å sikre personvernet og den mistenktes rettigheter.

Når det gjelder del to har vi derimot langt større betenkeligheter, både av prinsipiell og teknisk art. Det er i hovedsak disse vil vi gjøre rede for nedenfor.

Prinsipielle motforestillinger

Å blokkere innhold på internett er en form for sensur. Som skapende og utøvende kunstnere føler vi at dette er et virkemiddel vi ikke føler oss komfortable med. Til alle tider har det vært nettopp kunsten og kunstnere i vid forstand som har sprengt grenser og *bekjempet* sensur, og vi synes ikke vi uten videre kan kaste fra oss den arven. I særdeleshet ikke av rent kommersielle hensyn. Vi er også bekymret for at en aksept av denne type sensur basert på kommersielle interesser

på sikt vil kunne utvides til også å gjelde andre bransjer og interesser. En utvikling som ville være ikke bare uheldig, men svært skremmende.

Samtidig ser vi selvsagt at ulovlig distribusjon via Internett er et problem for mange, og da spesielt for kunstnere innen medier som lett lar seg digitalisere og distribuere i digital form. Å sikre at opphavsretten også gjelder på internett *er* viktig. Imidlertid kunne vi ønske oss en løsning som ikke går ut på å forsøke å skjule informasjon, men heller tar i bruk de verktøy som lovverket allerede har i forbindelse med rettighetsbrudd i andre medier.

Her mener vi høringens første del som omhandler hvordan rettighetshavere kan få tilgang til informasjon om hvem som står bak rettighetsbrudd i stor grad burde være dekkende, og at forslaget om blokkering av internettadresser er overflødig og burde frafalles.

Videre ønsker vi å påpeke at distribusjon via fildelingsnettverk og lignende, ikke kun er forbeholdt materiale som deles ulovlig uten samtykke av rettighetshaver. Fildelingsnettverk brukt sammen med sosiale nettsteder og blogger har vært med på muliggjøre distribusjon også av kunst med mindre kommersiell appell. Det finnes eksempler på undergrunnsfilm¹, dataspill² og bøker³ distribuert via The Pirate Bay. I slike tilfeller bidrar fildelingsnettverk positivt til å gi kunstnere et større nedslagsfelt, og forbrukere tilgang til et større og mer mangfoldig utvalg av tilgjengelig kunst.⁴

I dette tilfellet vil altså en evt. blokkering av The Pirate Bay i tillegg til å gjøre de ulovlig distribuerte verkene utilgjengelige, også blokkere en distribusjonskanal for uavhengige og ikke-kommersielle kunstnere. Man kan selvsagt argumentere for at hoveddelen av innholdet som The Pirate Bay linker til er innhold distribuert uten samtykke fra rettighetshaver, og at den mindredelen av verker som er distribuert med samtykke kan finne andre kanaler uten det ulovlige innholdet også. Vi er ikke uenige i dette, men ønsker å illustrere at slike kanaler også kan ha en positiv effekt på det kunstneriske mangfoldet.

En nederlandsk studie⁵ viser at personer som deltar i fildeling av musikk kjøper like mye musikk, men bruker i tillegg mer penger på merchandize og går oftere på konsert enn de som ikke laster ned musikk. For film så viser studien at de som laster ned film også kjøper signifikant mer film enn de som ikke laster ned, mens begge grupper går på Kino like ofte. Det samme gjelder for nedlasting vs. kjøp av dataspill.

1 Se for eksempel «Die Beauty»: http://diebeauty.blogspot.com/2010_08_01_archive.html

2 For eksempel: http://thepiratebay.org/torrent/6700463/VDrift_Racing_Simulator_v2011.09.01_for_Windows

3 For eksempel:

http://thepiratebay.org/torrent/5992432/Fredens_Pris_Anna_Hogberg_svensk_fantasyroman_Creative_Commons

4 Van Eijk m.fl, s 51

5 Van Eijk m.fl, s 43 - 44

I tillegg viser studien at en stor andel av personer som først laster ned et verk vil senere kjøpe det samme, enten det er musikk (63%), film (40%) eller dataspill (63%). Mange oppgir at begrunnelsen for å bruke fildelingsnettverk nettopp er å finne frem til innhold de senere vil ønske å kjøpe.

Studien prøver samtidig å se på kausaliteten i forholdet mellom nedlasting og nedgangen i salg av CDer, DVDer og dataspill. Å gå inn på hele utleggningen er noe mer enn vi har plas til i denne høringsuttalelsen, men konklusjonen er at nedlasting både har positive og negative bidrag til salg av musikk og annen underholdning, og at *kun deler av nedgangen* i salg kan tilskrives nedlasting og fildeling.⁶

En annen australsk undersøkelse gjort av news.com.au⁷ viser at hovedgrunnene til at mange velger fildelingsnettverk og nedlasting ikke er manglende betalingsvilje, men av bekvemmelighet og tilgjengelighet. Også formatet innholdet er gjort tilgjengelig på har en avgjørende betydning.

Begge undersøkelsene prøver også å gi et svar på hvor mye en nedlaster er villig til å betale for opphavsbeskyttet materiale, såfremt det er tilgjengelig når man ønsker det og i et format som gjør avspilling mulig på de enhetene man ønsker å bruke til det.

Prisen som kommer frem i disse studiene er nok lavere enn vi som kunstnere og innholdsleverandører kunne tenke oss, men det viser i det minste at det finnes et potensiale. Løsningen for å utnytte dette potensialet er ikke nødvendigvis å begrense tilgang ved bruk av sensur.

Med dette i bakhodet synes vi det er betenkelig å gå inn for en løsning som består av et såpass inngripende og udemokratisk virkemiddel som blokkering av nettstedet basert på innhold. Vi er for såvidt enige i at vi som kunstnere selv skal kunne bestemme hvordan vi ønsker å distribuere vår kunst, men vi er ikke villige til å betale en såpass høy pris for å beholde den kontrollen. Ettersom sammenhengen mellom nedlasting og den økonomiske nedgangen i underholdningsbransjen er såpass omdiskutert, så er sensur etter vår mening et alt for sterkt virkemiddel å ta i bruk.

På dette grunnlaget har vi i prinsippet svært vanskelig for å gå god for departementets forslag til løsning ved å blokkere tilgangen til bestemte nettsider basert på deres innhold.

6 Van Eijk m.fl, s 46 - 51

7 <http://www.news.com.au/technology/why-do-australians-choose-illegal-downloads/story-e6frfro0-1225863649562>

Tekniske motforestillinger

Forslaget fra departementet tar ikke noen avgjørelser mht hvordan hver internettleverandør skal utføre den aktuelle blokkeringen, men argumenterer for at DNS-blokkering/-manipulasjon er den mest aktuelle løsningen. Departementet skriver i forslaget at de er klar over at dette kan omgås, men vi er usikre på om de er klar over hvor enkelt det kan gjøres – og videre at det kan omgås uten at internettabonnten er klar over det selv. For eksempel ved hjelp av ondsinnet programvare (virus, trojanere etc) eller ondsinnede nettsider.⁸

I tillegg til at dette gjør forslaget lite effektivt, utgjør det også en sikkerhetsrisiko – ikke bare for abonenten, men for tjenester som abonenten benytter seg av som f.eks. nettbank, arbeidsplass eller offentlige tjenester.⁹ Dersom en navnetjeneren som benyttes av en bruker endres av et virus eller en ondsinnet nettside, så er det ingen grunn til å tro at den blir endret til en tjener som er bedre sikret mot angrep og manipulasjon enn de som driftes av nettleverandørene.

Hovedargumentet mot å benytte seg av DNS-blokkering er fra et teknisk ståsted er imidlertid at dette vil skape problemer i forbindelse med Secure DNS (DNSSEC). DNSSEC er en utvidelse av DNS som har som hensikt å gjøre informasjon fra DNS sikrere og mer til å stole på¹⁰. Dette er et initiativ som har vært under utvikling lenge og har begynt å bli fasett inn i DNS de siste årene. Hovedhensikten med denne utvidelsen er å gjøre transaksjoner på internett sikrere ved at applikasjoner kan verifisere hvorvidt et gitt DNS-oppslag faktisk gir adressen til riktig nettverkstjener. Dette vil være med å gjøre det sikrere å drive ehandel, bruke nettbank eller andre viktige transaksjoner på nettet, og er et viktig initiativ for å gjøre nettet mer robust mot phishing, DNS-poisoning og andre angrep på DNS.

Den type blokkering som er foreslått i høringsnotatet vil gjøre at en applikasjon ikke kan skille mellom en gyldig blokkering på bakgrunn av et pålegg fra domstol, eller en en DNS-tjener som har blitt kompromitert i forbindelse med nettkriminalitet som phishing etc.¹¹ Kort fortalt, betyr det at blokkering på nettleverandørers DNS-nivå vil motvirke mange års arbeid for å øke sikkerheten på internett.

8 Crocker m.fl, s 7 og 8

9 Crocker m.fl, s 10 og 11

10 RFC4033

11 Crocker m.fl, s 6

Konklusjon

Tatt alle disse forhold i betrakning, ønsker vi å signalisere vår motstand mot Kulturdepartementets forslag slik det foreligger i dag. Vi er som sagt helt for en gjennomgang av åndverksloven, og mener de avgrensninger og presiseringer av ansvar og myndighet som er gjort i høringsforslagets første del er et skritt i riktig retning. Forslagets andre del om mulighet for blokkering av nettsteder basert på innhold håper vi ikke blir videreført.

På vegne av **Imbalance / Calculated Imperfection DA**

Harald Eilertsen

<http://www.imbalance.no>

Imbalance / Calculated Imperfection DA er:

Harald Eilertsen, Lars Welle, Thormod Steinert

Calculated Imperfection DA er det norske thrash metal bandet *Imbalance* sitt eget plateseskap, men står også bak *Norsk Urskog*, en serie med samle-cder som deles ut gratis for å promotere norske undergrunnsband i metalgenren.

Kildehenvisninger

- [Crocker m.fl] Steve Crocker, David Dagon, Dan Kaminsky, Danny McPherson & Paul Vixie, "Security and Other Technical Concerns Raised by the DNS Filtering Requirements in the PROTECT IP Bill", Mai 2011
<http://www.shinkuro.com/PROTECT%20IP%20Technical%20Whitepaper%20Final.pdf>
- [Van Eijk m.fl] Nico van Eijk, Joost Poort og Paul Rutten, "Legal, Economic and Cultural Aspects of File Sharing", 2010
http://www.ivir.nl/publications/vaneijk/Communications&Strategies_2010.pdf
- [RFC4033] Arends, Austein, Larson, Massey & Rose, «DNS Security Introduction and Requirements», Mars 2005
<http://datatracker.ietf.org/doc/rfc4033/>